REGD. NO. M. 3152

19—12—52 శుక్రవారం

నెల్లూరులో పోలీస్‌కాల్పులు: నల్గురి మరణం

ESTD: 1930

జమీన్‌రైతు

THE ZAMIN RYOT. NELLORE.

2 అణాలు

సంపుటి 24	మేనేజింగ్‌ఎడిటర్: నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు సంపాదకుడు: నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి	సంచిక 51

పన్నెండుమందికి గాయాలు

సైకోబోగికి నిప్పు పెట్టి, పోలీస్ సైరాళ్ళూరువ్వగా, సంభవించిన చివ దుస్సంఘటన

పొట్టి శ్రీరాములుగారి మరణవార్త 16 తేది వుదయానికే పట్టణమంతా వ్యాపించింది. వుదయం 8 గంటలనుండి నల్లకాలువలోనూ ఇతర వాణిజ్యకేంద్రాలలోనుండి వర్తక ప్రారంభమయ్యాయి. విద్యార్థులు శాంతియాత్రలు నిర్వహించారు. మామూలుగా అన్ని అంగళ్ళు ఆఫీసులు మూసివేయబడ్డాయి. వెంటనే అన్ని మూసివేయించారు.

సైక్లోస్టైలింగ్ మట్టడి

హైస్కూళ్ళలో విద్యార్థుల శాంతియాత్రా ప్రారంభమైన వుత్సవం కాలేజి విద్యార్థుల చేతిలోబడింది. అంగళ్ళు కొన్ని రాజకీయ పార్టీలకు చెందిన పెద్దవాళ్ళుకూడాదేరారు. వుదయం 10 గంటలకు విద్యార్థుల వూరేగింపు సైక్లోస్టైలింగ్‌బేంకి వుద్విగ్నులైన జనం లిటర్ గుంటు ప్యాసింజరును నిలిపి, అందులో కొందరు డబ్బాలు విరగ్గొట్టారు. అద్దాలు పగులగొట్టారు. పడకలు చింపివేశారు. లాంబ్లు లాగివేశారు. రాజాజీ చావాలని, ఆంధ్రరాష్ట్రం కావాలని, 'ఆంధ్రప్రభ' పోవాలనే నినాదాలు సంబరమేమీలేకుండా పెట్టెలమీద వ్రాశారు. బోగీలను తీసుకపోయి పెన్నలో త్రోయాలనే వుద్దేశ్యంతో ఒకదాన్ని వుత్తరంగావుండే విద్యుద్దీపస్తంభం తీసుకపోయారు. అతికష్టమ్మీద తీసివేసినందున అక్కడవదిలారు. మరి కొందరు కేరింతలతో త్రోశారు. సిగ్నల్ తీగలు తెగగొట్టారు.

ఆ బండిలోవున్న గూడ్సుపెట్టెలను మట్టి చేసి, విద్యుత్ దీపాలకు ఆటంకం కల్పించారు. వస్తువులు తీసి పారవేసి కొందరగోళం చేశారు. పాపం! త్రోస్కి చేయడం చూడలేక, కొందరు మూడుబస్తాల బఠాణీపప్పులను తినమని వ్యాపారికే పంచారు. గూడ్సుపెట్టెలలో వుండిన అగ్గిదూదులను అయిటుతోపాటు చారమోశారు. వ్యాపారమీద కూడా దౌర్జన్యం చేశారు.

ఇంతవిధ్వంసం జరుగుతుండగా ఎవ్వరూ ప్రతిఘటించలేదు, యేప్రయత్నం పెట్టలేదు.

ఆఫీసులమీద దాడి

వ్యాప్తి నుండి లయలుతొక్కిన వుత్సవం కలెక్టరాఫీసు, ఖజానా ఆఫీసు, డిస్ట్రిక్టుమేజస్ట్రేటుకోర్టు ఆవరణంచేరింది. నిర్బంధంతో కలెక్టరాఫీసు మూయించారు. ఆఫీసుపై వల్లమాలిన ప్రతిష్టించారుగాని, తర్వాత తీసివేయబడింది. ఆఫీసు మూయటంలో ఆలస్యం జరిగినందున టి. డి. సి. ని. కాగా దుర్భాషలాడి, దౌర్జన్యం కూడా గావించబోయారట. తర్వాత యింపీరియల్ బ్యాంకి మూయించారు.

జిల్లాబోర్డుపై దౌర్జన్యం

వుద్విగ్నులైన పరిజనం అచ్చటనుండి జిల్లాబోర్డు ఆఫీసుకు పోయారు. అచ్చటకూడా ఆఫీసు మూసుటంలో కొంత ఆలస్యమైనందున, ప్రెసిడెంటుగారు కట్టుకొని, అతనిపై దౌర్జన్యం చేసి, అతను ఆంధ్రరాష్ట్రి వ్యతిరేకి అనే వుద్దేశ్యంతో బలవంతంగా బెదరించి 'ఆంధ్రరాష్ట్రం కావాలి' అని చెప్పించి, దిగిపోతూ అతనిచేపునకు పాడుజేసి పోయారట. అచ్చటవున్న కాసనసభ్యుడు శ్రీకమతం వెంకటరంగారావు బట్టుపట్టుకొని దౌర్జన్యంచేశారట. ఈ దౌర్జన్యానికి కమ్యూనిస్టుల దోష్యమే కారణం.

జిల్లాకోర్టు మూత

ప్రజల వుద్విగ్నతోష్యంవల్ల జిల్లాకోర్టులోక్కన అన్ని కోర్టులనూడా మూయబడ్డాయి. కొన్ని వాదులు మధ్యాహ్నం తిప్పరాజువారి వకీలింటిదగ్గర సమావేశమై, శ్రీరాములుగారి మరణానికి సానుభూతి తెల్పుతూ ముద్రాసు కాసనసభలలోని ఆంధ్రసభ్యులు, మంత్రులు, పార్లమెంటు సభ్యులు, పదవులకు రాజీనామా ఇవ్వాలని తీర్మానించారు.

పోలీసుల ప్రవర్తన

పోలీసులు ప్రజలపట్ల అనుసరించిన ధోరణి అత్యంత అమానుషమైనదని చెప్పవచ్చును. ఎక్కడ ఎవరు ఏ చిన్న అల్లరి చేసినా, ఎవరు ఏ చిన్న నినాదం చేసినా, ఎవరు ఏ చిన్న ప్రతిఘటన

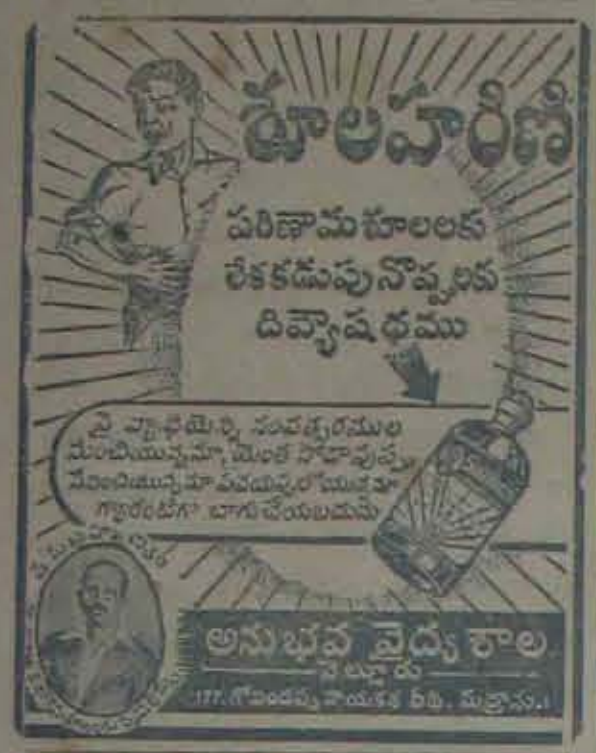
జమీన్‌దారీ రద్దుచట్టం

(కిమ్మరిగ్గుదుల చట్టంతో కలిపి)

హైకోర్టు అడ్వకేటు: శ్రీ ఆర్. వెంకటసుబ్బారావుగారి వ్యాఖ్యానంతోటి.

వెల: రు 1-0-0. పోస్టేజి వేరు.

జమీందారైతు – నెల్లూరు.

గవాక్వల్

ఉన్నిసేగలకు గంటలలోగుణము

ఈవ్యాధాన్ని చిటికెలో మాయం

సీరియల్ కథ

★ పైలా ★

జరిగిన కథ

యూగిత ఇద్దరినీ, తండ్రి మరణానంతరం, పల్లెలో ఉన్నవరపెట్టి మునిరాన్ని చక్కబెట్టుకోడంలో నిమగ్నుడయ్యాడు. ప్రసంగవశాత్తు కావలదాము జనియలీద్వారా పరిష్కారమైంది. ఉన్నవిధి తెలియకుండా, తల్లి సిగలంటే విలాసపంతమైన జీవితం చేరంబట్టి యూగితకు మనస్సు కష్టపెడుతుంది. అల్లి మేనబావ సంబంధాన్ని ఏ యూగితకు వివాహంచేయ నిశ్చయించుకోవలసిందిపోయి, యూగిత గూడా పెళ్లి చేసుకో నిశ్చయించుకుంటాడు.

4

యూగిత కూడా వివాహవిషయమై తలా రవులు ప్రారంభించాడు అయితేగ్గిపోడకా కాదు. వివాహం తీరుకున్న మనుష్యుల పాస్టగ నిమిత్తం అని తలంచినంచి బయటి వీధిలోని ప్రేమ కోపమే వివాహం, తీరు తలంచడం ఎక్కువున్న, చూచిన కన్యలు బయటిలో పిరి నొకనిని పోల్చి తలంచాడు. కాని ఓ నిర్ణయానికి రాలేదు యింతలో సైపిడియాతో సుబంధం సాగించాడు. యూగిత వ్యభిచార మనేది ఒకరోమమని తలంచెడాడు. అందుకు రహస్యంగా పాగిందాయనని తెలంగీట తాను రహస్య మేర్పాట్లు చేసుకోవడం తపా

రచన:
టాల్‌స్టాయ్
అనువాదం
రా ప్ర దా బా

ధ్యానం ... తో ... పాటు ... చుం ... కొంటున్నాడు ... ప్రయత్నాన్ని ... ఏ ... ఎవరికీ ... ఇవ్వలేదు. ... ఈ

ఖోస్లా కమిషన్ నివేదిక పరిశీలన

సిద్ధేశ్వరం రిజర్వాయరు ప్రయోజనమేమి?

కడప, కర్నూలు, నెల్లూర్లకు కాకుంటే, ఇక నందికొండ వారికేగదా ?

కృష్ణా, పెన్నా నదుల నీటిపంపకమును గురించి ఇండియా గవర్నమెంటు క్వారులో ఆలా పోలో వేయ్యగానే కమరం అనన్యమైన ... ఆంధ్రుల రాజకీయాలను ఈ వివాదం విషయాలలో చొప్పించకుండా, ఎవరికేవుందు, ఎవరికెవరు ఆ సిద్ధాంతం మీదనే ఆధారపడి నీటిపంపకాన్ని చేసుకోవడం మంచిది. రాయలసీమ కులు వచ్చినట్లు చెప్పడంగాని, రాయలసీమ కులు రానట్లు చెప్పడంగాని నూరార్థకళ విరోధమేగాకుండా, ఆంధ్రుల ఐక్యతా ప్రయత్నానికి కూడా భంగకరంగా వుంటుంది. పైమాత్రాలె ఇచ్చిపెట్టి చూస్తే, ఇటు నందికొండ వారుగాని, అటు కృష్ణ పెన్నా వారుగాని సత్యానికి దూరంగా కరిభ్రమించినట్లు ఏర్పడుతుంది. కావేరిదాకా కృష్ణనీటిని అమాంతంగా మాటుగట్టుకొని తరలించడానికి ప్రయత్నించిన మద్రాసు ఇంజనీర్ల ఆప్రాజెక్టును ఎంత అతిశయోక్తి ప్రాధాన్యమిచ్చారో, అదే విధంగా కృష్ణ గుంటూరుజిల్లా వాసులుకూడా నందికొండను ఆకాశాన్ని అంటించారు.

నివేది పాక్షికం

నిన్న మొన్న ప్రకటించబడ్డ ఖోస్లా కమిషన్ నివేదిక, రెంటినీ సమన్వయించేసి, అటు దివసీమలతో, ఏటేటా కరువులతో ఎలిగిపోతున్న కర్నూలు, కడప, చిత్తూరు జిల్లాలను; అనునదిప్పటికి పొన్న పునీటిని నిలుపుకోలేక, సముద్రము పాలైపోతుండే అకాలవర్ష పునీటినిమాత్రమే మినకరిస్తూవుండే నెల్లూరికి; వారితో పాటు చారిత్రిక ప్రసిద్ధమైన, కరువు కాటకాలకు నిరంతరం నిలయమైన పల్నాడు, నందికొండసీమలకు కూడా నీటివసతిని కల్పించడానికి ప్రయత్నించినట్లు మాకు పాక్షిక వాదానికి గురికైరి. మద్రాసు ఇంజనీర్లమీదవుండే కోపాన్నంతా, కృష్ణా - పెన్న ప్రాజెక్టుపైన ఏకధారగా కురిపించి, ఆ రిపైమనప్యాలకు అవకాశం కల్పించారు. ఇట్టిపరిస్థితులలో మనమైనా నిష్పాక్షికబుద్ధితో, కరువు ప్రాంతాల ప్రథమావసరాలను మననుంచుకొని, న్యాయమైన పథకాన్ని ప్రభుత్వానికందించడం ధర్మం.

చాలిచాలని కె. సి. కెనాల్పై ఆధారపడడమా?

ఖోస్లా కమిషన్ నివేదికలో నందికొండనీర్లు పెన్నకు తర్వాతకి తరలించవలసి వుంటుందని స్పష్టం చేశారు. నందికొండ దక్షిణపు కాలువ, పోతిరెడ్డి పాడు విషయం చాల సందేహాంగా సూచించారు. ఈ కాలువ పెన్నవరకు తర్వాతకి రావడానికైనా, గొడ్డిపాటిసేటిని పెన్నలో వదలవచ్చునని అనిరారు. అనీటిని మద్రాసుకు తీసుకొని పోవడం, పెన్నకిందిగా ఆనకట్టను నిర్మించే ప్రయత్నాన్ని ఒప్పుకుంటూ, సిద్ధేశ్వరం రిజర్వాయరునుండి అందుకు కావలసిన నీరు, పదేళ్లపాటు, నిర్మాణ స్థితిలో ప్రారంభించవలసిన సిద్ధేశ్వరం డాం, రిజర్వాయరు పూర్తిఅయ్యేవరకు (ఇది కనీసం పదేళ్లు పంవత్సరాలన్నమాట!) నందికొండ కాలువ కొనసుండి కొడ్డిపాటిసేటిని, వరదకాలంలో ఉపయోగించవచ్చునని సూచించారు. కోస్తా ఖ్యాతిగాంచిన కడప, కర్నూలు, పెన్నకు

దక్షిణంగావుండే నెల్లూరికి కృష్ణనీర్ను మొదటి పది పంవత్సరాలలోగా వచ్చు వసతులన్నీ కల్పించ లేదు. పైగా ఇప్పటికే చాలి చాలకుండావుండే కడప కర్నూలు కాలువనీటి పరిమితిని అనుకేల తుంగభద్రకుపదాసు హెచ్చించి, అనీటితో ఈ కాల్వకిరింద ఇప్పటికేవున్న ఆయకట్టును, కృష్ణ పెన్న స్కీముకిరింది పుష్కలంగా, నీటి పారుదల వసతులను పొందవలసిన కావలి కనిగిరి కాలువల డెల్టాలకు సప్లయి చేయవలసినట్లు సూచించారు. అనగా సిద్ధేశ్వరం రిజర్వాయరు నిర్మాణం జరిగేవరకు, ఈజిల్లాలన్నీ చాలీ చాలని కడప కర్నూలు కాలువపైన ఆధారపడవలసినట్లు నిర్ణయించారు.

కె. సి. కెనాలుకు నీళ్లెక్కడివి?

ఈ కడప కర్నూలు కాలువకు నీర్ను ఎక్కడనుండిరాగలవో కమిటీవారు దీర్ఘంగా ఆలోచించినట్లు కనపడదు. తుంగభద్ర (తుంగభద్రపరిధిలో అడ్డంగా నిర్మించబడ్డ ఆనకట్ట) వద్ద పుట్టేకర్నూలు కడపకాలువకు కృష్ణనీరుపారదు కదా, కడప తుంగభద్ర రిజర్వాయరు పొంగి పొరలినపుడు రాకపోతే, ఈ కాలువకు పేయు

> శ్రీ వెన్నెలకంటి
> రాఘవయ్య
> బి. ఏ. బి. ఎల్.,

తుంగభద్రకులకన్నా. మించిననీరు అపారమైన కొల్లలు వస్తే కేరప్పు, అనుకూలలో రాకే రాత్రి. వచ్చినా సోమశిలవద్ద ఆపియుంచుటకు రిజర్వాయరు వసతులేవు. కడప కర్నూలు కాలువను ఒకకేర పెదల్పుచేసి, అనుకూలముగా గాలను తెప్పించుటకు ఒకకేర సాధ్యమైనా, ఈనీరు మద్రాసుప్రజలకు అవసరమైన కాలువల లక్షల ఎకరాల పారుదల పరిమితి తాగునీటిని, చంగల్పట్టుజిల్లాలోని రెండులక్షల, పెన్నకు దక్షిణంగావుండే నెల్లూరులోని ఎనిమిదిలక్షల ఎకరాల సాగునీటిని, కావలి కాలువవల్ల పారుదలను పొందవలసిన కావలి కోవూరు తాలూకాలకు అవసరాలకుకూడా చాలవు.

ఈ సందర్భాలను మనం సమగ్రంగా పరిశీలించినట్లయితే, దిగువ యదార్థములు బోధపడగలవు.

సిద్ధేశ్వరం రాకుంటే?

1 సిద్ధేశ్వరండాము మొదటి పదిపంవత్సరముల లోపల ప్రారంభించుటకే వీలులేదని ఖోస్లాకమిషన్ నిర్ణయించింది.

2 అవరలమైనా, మొదటిస్టేజిలో నందికొండకు 84 కోట్ల 82 లక్షలు (నందికొండ వారలు ఇంతకాలంనుండి ప్రజలను భ్రమింపచేసినట్లు ముందు 20, తర్వాత 30, అపిమ్మట 50 కోట్లు కాదు!) ఖర్చుపెట్టినతర్వాత, ఇండియా ప్రభుత్వంవారు సిద్ధేశ్వరం ప్రాజెక్టు కోసరం, అవసరమైన 124 కోట్ల 93 లక్షలు ఖర్చుపెట్టగలిగివుంటుందా అసేదమయం చాల సందేహాస్పదమైనది! ఒకవేళ ఈ ద్రవ్యశక్తి లభించినంటే, ఇతా ... రాయలసీమ వారికి రావ్వలసిన ... కాదా. మొదటికంటే కన్నీరుగా మారిపోవచ్చు అట్టిపరిస్థితిలో కలిగితే, రాయలసీమవారు కోస్తా ఆంధ్రులకు శాశ్వతగోధులకుకు తిప్పరు. ఆ జిల్లాలవారికంతటి కేరచెప్పవలెనా?

3 ఇన్నాళ్లనుండి నందికొండ వారుల

(మిగత 6 వ పేజీలో)

జమీన్ రైతు

19—12—1952 :: శుక్రవారం
శ్రీ నందన, పుష్య శుద్ధ తదియ

ఆత్మార్పణ!

తాను విశ్వసించిన ఒక పవిత్రాశయంకొరకు బాధలననుభవించడమేగాక, మాన్తా ప్రాణాన్ని అర్పణజేసిన మహత్తర త్యాగనిరతి దేశచరిత్రలోనే చాల అపూర్వంగా కనుపిస్తుంది.

శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములుగారు ఆడంబర రహితమైన, నిజమైన సత్యాగ్రహి అన్న వాక్యాలు ఎంత యదార్థమైనవి, వాస్తవమైనవో ఈనాడు లోకం ఎరుక గుర్తించి వుంటుంది. శ్రీరాములుగారు అంతటి త్యాగమూర్తి కాకుంటే ఈ ఆత్మార్పణ సామాన్యులు చేయగలిగిందా?

శ్రీరాములుగారు ఉపవాస సమయంలో చెప్పినట్టు, తనకర్తవ్యాన్ని రాష్ట్రసమస్య మరొకరి ప్రాణాపాయకర ప్రయోగంలేకుండా తేలి పోయారు. కేంద్రప్రభుత్వం పూనుకున్నది. శ్రీరాములుగారు ఆంధ్రులకు ఆదర్శప్రాయుడు, ఆరాధ్యుడుకూడా!

కాని ఒకసమస్యా పరిష్కారానికి అహింసా వ్రతంబూని, అస్తమించిన ఒక మహనీయుని సంస్మరణ సందర్భంలో, కొన్నివర్గాలు ఆయన ఆశయానికి విరుద్ధంగా, విధ్వంసక కృత్యాలకు పూనుకొని ఆంధ్రదేశంలో క్లిష్టపరిస్థితులను కల్పించడం శోచనీయమైన విషయం. ఈ విషాదావకాశాన్ని కొన్ని అరాజకవర్గాలు తమ స్వార్థానికి వినియోగించుకోడం విచారకరం. రైల్లుగాని, ప్రభుత్వభవనాలుగాని ఎవరివి? ఈనాడు వాటిని సర్వనాశనంచేస్తే నష్టం ఎవరికి? ఒక్క రైలుపెట్టె నష్టమైతేం రూపాయలు రేస్తుంది. ఇలాటివి వరుసలు వందలు నష్టపరచినందువల్ల వాటిని భరించేదెవరు? అన్నీ ప్రజలేగదా! ఏమి నష్టం కలిగినా ప్రజలు అనుభవించవలసిందేగదా! ఆ గాంధి భక్తుడు శ్రీరాములుగారి మరణంవల్ల కలిగిన ఉద్రేకాన్ని, పెడదారిపట్టించిన కొన్ని వర్గాల చర్యలు విమర్శనీయమైనవి. ఇప్పుడిప్పుడే తెలుగుదేశం మామూలు పరిస్థితులకు వస్తున్నా ఇంకా లూటీలు, దౌర్జన్యాలుకూడా కొనసాగుతూనేవున్నాయి. ఈనాటికైనా మన కోసరం ప్రాణార్పణగావించిన ఒక మహనీయుని ఆశయానికి విరుద్ధంగా విధ్వంసక చర్యలుజరిపి, వారికి ద్రోహంచేయవద్దని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాము.

అహింసాయుత చరిత్రలో అపూర్వ చరిత్రను సృష్టించిన త్యాగమూర్తి శ్రీరాములుగారి ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతిని ప్రసాదించు గాకయని కోరుచున్నాము.

శ్రీరాములుగారిమరణంమూలంగా, నెల్లూరులో ఏర్పడిన ఉద్రిక్తస్థితిలో 16 తేదీ పోలీసు కాల్పులవల్ల అసువులు గోల్పోయిన వరుగురు యువకులకు, అనకాపల్లి తాడేపల్లి గూడెం వాస్తవ్యులలో మరణించిన వారికి మా సాను భూతి తెలియజేస్తున్నాం.

శ్రీరాములుగారి అస్తమయం

(8 వ పేజీ కొరవ)

శ్రీరాములుగారి భౌతికదేహాన్ని పుష్పలతో అలంకరించబడ్డ బండిపై, అందరికీ చక్కగా కనబడేట్టు కూర్చోబెట్టి మధ్యాహ్నం 2–35 కు పొంబమూస్త్రిగారి యింటినుండి స్మశానవాటికకు ఊరేగింపుగా బయలుదేరారు. శకటాన్ని స్వచ్ఛందసేవకులు లాగారు. బండిపైన పొంబమూస్త్రి, శ్రీరాములుగారి ఆప్తబంధువులు ఆసీనులయ్యారు.

ఊరేగింపు రాయపేట హైరోడ్డు, మౌంటురోడ్డు, గుండా శ్రీరాములుగారి జన్మస్థలమైన అన్నాపిళ్లె వీధిలోని వారి గృహంమీదుగా, మద్రాసులోని కన్యకా పరమేశ్వరి స్మశాన వాటికకు సాయంత్రం 7 గంటలకు కొంపోబడింది. ఊరేగింపులో నగరంలోని ఆంధ్రులు, విద్యార్థులు మహిళలుకూడాపాల్గొన్నారు. ఊరేగింపు రెండు మైళ్లు నాలుగు గంటసేపు జరిగింది.

శ్రీరాములుగారి తమ్ముడు డాక్టర్ రంగయ్య గుప్త శవానికి స్నానంచేయించి, శాస్త్రోక్తంగా కర్మకాండ జరిగిన అనంతరం, సంస్కారం గావించబడింది.

అంత్యక్రియల అనంతరం అక్కడే జరిగిన బహిరంగసభలో ప్రకాశంగారు, ఉపన్యసించారు.

ప్రకాశంగారి ఉపన్యాసంలో శ్రీరాములుగారి అల్లుడు డాక్టర్. ఆర్. గుప్త మాట్లాడుతూ ఆంధ్రులు, తమిళులు, సామరస్యంగా నివసించుటకు మద్రాసు చీఫ్ కమీషనర్ రాష్ట్రంగా వుండాలని, కొన్ని కోట్ల ఖర్చుతో క్రొత్తగా రాజధాని నిర్మించుటకే అవసరం లేకుండా మద్రాసే ఆంధ్రరాష్ట్రానికి ముఖ్యపట్టణంగా వుండాలని శ్రీరాములుగారు కోరారని చెప్పారు.

శ్రీరాములుగారి జీవితం

శ్రీరాములు నిరాడంబరజీవి నిర్మాణ కార్యక్రమ అనుష్ఠానికుడు.

శ్రీరాములుగారు చనిపోవునాటికి 51 సంవత్సరాల వయస్సు. 1901 లో మద్రాసులో వైశ్యకులములో జన్మించారు. బొంబాయిలో శానిటరీ ఇంజనీరింగుచదివి, జి. ఐ. పి. రైల్వేలో పనిచేస్తూ, మహాత్ముని స్వరాజ్య శంఖారావం విని, 1930 లో ఉద్యోగానికి రాజీనామాయిచ్చి స్వరాజ్య సమరంలో దూకిన యోధుడు 1938 వరకు సబర్మతి ఆశ్రమంలో గాంధీగారితో వుండిరి.

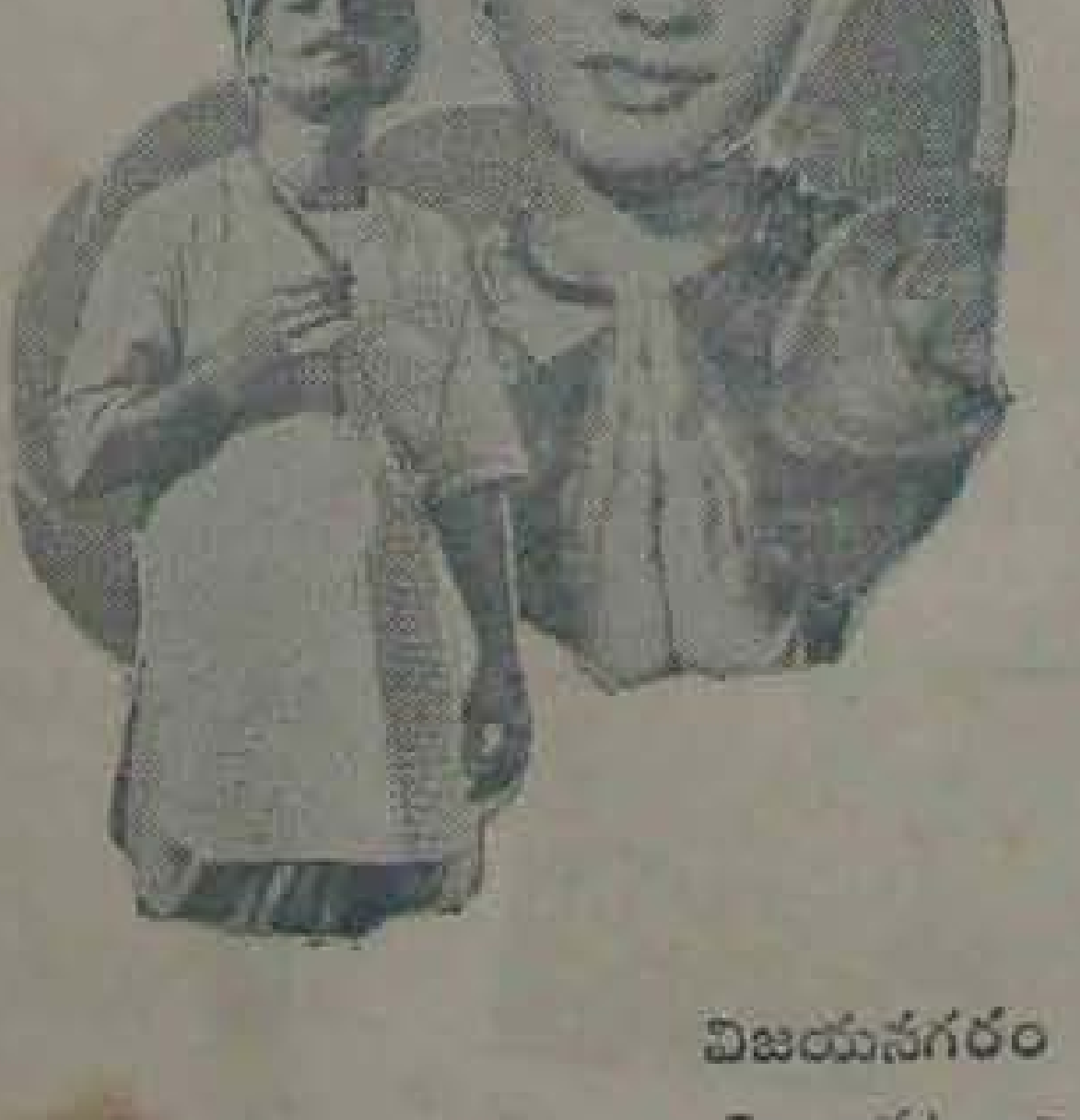
1933 లో, 1942 లో రెండుసార్లు జైలుశిక్ష అనుభవించిరి.

1946 లో హరిజన దేవాలయ ప్రవేశానికి నెల్లూరు వేణుగోపాలస్వామివారి ఆలయంలో నిరాహారదీక్ష సాగించిరి. ఆనాడు శ్రీరాములుగారి ప్రాయోపవేశాన్ని తెలుసుకొని గాంధీజీ శ్రీరాములు నిజమైన సత్యాగ్రహిఅని, ఆడంబరములేని సేవకుడని, అతని వ్యక్తిత్వంపట్ల పత్రికలు, ప్రజలుకూడా సానుభూతి చూపాలని ప్రకటించడంతో శ్రీరాములుగారి గొప్పతనాన్ని రాష్ట్రీయులు ఎక్కువగా గుర్తించారు. మనరాష్ట్రంలోనే మద్రాసునుండి అన్ని దినపత్రికల ప్రతినిధులు నెల్లూరువారడం. ఆసమస్యకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యంకల్గడం జరిగింది. హరిజనసేవ జరిపించాలని నచ్చజెప్పబడినకూడా 30 రోజులు ప్రాయోపవేశం చేశారు.

1950 లో గాంధీ స్మారకనిధి ఆంధ్ర ప్రతినిధిగావుంటూ, 16–10–52 తేది రాజీనామా యిచ్చి, 19–10–52 నుం ఆంధ్రరాష్ట్ర స్థాపనకు నిరాహారదీక్షను ప్రారంభించి, 15 తేది దివంగతులయ్యారు.

తాను నమ్మిన ఆశయసాధనకు ఆత్మను బలిదానమిచ్చిన మహనీయులు చాల అరుదు. అలాటి త్యాగమూర్తులలో అగ్రగణ్యుడుగా ఎన్నదగినవారు శ్రీ శ్రీరాములు.

అఖిలాంధ్రదేశంలో దిగ్విజయంగాప్రదర్శింపబడుతున్నది
నెల్లూరు వినాయకలో నేడే చూడండి!
రాజ్యం పిక్చర్సువారి

దాసి

డైరెక్షన్ రంగనాదదాస్ ★ పర్యవేక్షణ ప్రసాద్

విజయనగరం
విశాఖపట్టణం
కాకినాడ
రాజమండ్రి
అమలాపురం
అనకాపల్లి
ఏలూరు
మచిలీపట్నం

విజయవాడ
గుంటూరు
బళ్లారి
కడప
అనంతపురం
కర్నూలు
ప్రొద్దుటూరు
సికింద్రాబాద్

హైదరాబాద్
వరంగల్
ఖమ్మంమెట్టు
ఒంగోలు
చీరాల
తెనాలి
బెంగుళూరు

నెల్లూరు ఉద్యమాల్లో

• విమర్శకుడు •

నెల్లూరు కాల్పులు

జిల్లా కాంగ్రెసు అధ్యక్షులు గోపాలరెడ్డి, ఛైర్మన్ ఏ. సి. రెడ్డిగారలు మద్రాసులో వుండిపోయారు. ఈ గలాటా తెలిసికూడా వారైనా వచ్చి వుండవలసింది. బొకాడ ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న మైన్ ఛైర్మనైనా జోక్యం పుచ్చుకోలేదు. నెల్లూరు శాసనసభ్యుడు ఖుదదల్లి మూల కూర్చున్నాడు. రాఘవయ్య, హైదా సుబ్బరామయ్యలయినా ఇంతవరకైనా జోక్యం పుచ్చుకోవడం సంతోషం.

• • •

రైల్వే శాంతంగా ఆపడం, అక్కడేమీ ప్రతిఘటనలేకుండా జరిగిపోవడం, వుదయం 10 గంటలకు జరిగింది. తిరిగా సాయంత్రం 6 గంటలకే తిరిగి తగులబెట్టవలసిన అవసరం ఏమివచ్చిందో? దాని ఫలితం మునుముందు తెలుస్తుంది. ఇదంతా ప్రజల సొత్తు. ఇది తగులబెట్టడానికి, పొట్టి శ్రీరాములుగారి ఆశయానికి ప్రత్యక్ష విరోధం. ఇది తగులబెట్టి, పూర్తిగా దోచుకొని అరాజక పరిస్థితులు కల్పించ తలచినట్లే ఈ దుండగుల అభిప్రాయం. సామాన్య ప్రజలకు ఈ రహస్యాలు తెలియక వీనిలో ప్రవేశించడం, అమాయకులు ప్రాణాలు కోల్పోయి గాయపడడం జరిగింది. ఈ కాల్చిన వారి అభిప్రాయాలకనుగుణ్యంగానే, సాయంకాలం 7 గంటలకే రైల్వేస్టేషనుకు దూరంగా వున్న గిడ్డంగిలో బియ్యాన్ని దోచుకోవడం, అట్లానే స్టోన్‌హౌస్‌పేటలోకూడా సాయంత్రం 7-30 గంటలకు బియ్యం దోపిడి జరగడం, పట్టుకొని, పోలీసు సహాయం లేనందున వదిలి పెట్టడం జరిగింది. ఇట్లానే 17, 18 తేదీలలో కూడా జరిగినవి.

ప్రజలను రెచ్చగొట్టడం సులభంగాని, అదుపులో పెట్టటం ఏ నాయకునికీ సాధ్యంగాని పని.

• • •

ఒకవేళ కలెక్టరు టవున్‌లోకి ఆలస్యంగా వచ్చినా డి. యస్. పి. టవున్‌లో వున్నవాడు తగిన జాగ్రత్త పుచ్చుకోకపోవడం ఒప్పుకో దగని విషయం. మొదట్లో ఈ కాల్పులు జరిగిన చోటికి పంపబడ్డ పోలీసు చాల కొద్దిమంది. డి. యస్. పి. స్టేషన్‌లో వుండి, అప్పటికప్పుడు పరిస్థితులు గమనిస్తూ, కాల్పులు అవసరమని తోచినపుడు బాష్పవాయువును ప్రయోగించిన ఎడల ఈ దుస్సంఘటనలు జరిగివుండవు. ఈ బాధ్యతంతా డి. యస్. పి. మీదనకూడా వున్నది.

• • •

కలెక్టరు కావలి మకాంలో వున్నా, ఈ వార్త వింటుండగానే వుదయాన్నే టౌన్‌లోకి వచ్చి వుండవలసింది. సాయంత్రంవరకు రాక, జవాబుదారి ఇతరులపైకి నెట్టిన వ్యవహారం సమంజసంగా లేదు. కలెక్టరు లేకపోవడం, సబ్‌కలెక్టరు రాకపోవడం, డాక్టర్లు హాస్పిటల్లో వుండడం, డి. యస్. పి. బంగళాలో కూర్చోవడం, డి. ఎస్. పి. చల్లాటంగా కొద్దిమందితో ఈ ప్రదేశానికి వచ్చి లేనిపోని కలవరం చేయడం, ఈ సంఘటనలు ఎవ్వరూ ఒప్పుకోదగినవికావు. కలెక్టరయినా 6 గంటలకుపైన, అప్పటికైనాకూడా వచ్చాపోయాడు గదా? పోలీస్ ఏమి సూచన ఇచ్చినట్లు? ఏమి జాగ్రత్త పుచ్చుకున్నట్లు?

• • •

ఆత్మరక్షణకు ముందు రెండుదఫాలు కాల్చినా మంటారు. కాని మూడవదఫా కాల్పులకు కారణం కనుపించదు.

శ్రీ చిన్నసూర్య రాఘవయ్య, న్యాయవాది సంఘంవారు కోరినట్లు ప్రభుత్వం వెంటనే ఒక విచారణ కమిటీని నియమించి న్యాయంగా విచారించి, అక్రమం చేసినవారిని కఠినంగా శిక్షించడ మవసరం. విచారణ జరిగేవరకు డి.ఎస్.పి.ని సస్పెన్షనులో పెట్టడంగాని, మార్చడంగాని అవసరం.

ఈ సంఘటన జరిగిన తర్వాత పోలీసులతో మనకెందుకులే అనే నిస్పృహ జనాలకేర్పడుతున్నట్టు వింటున్నాము. ఇది చాలా ప్రమాదకరం. పై అధికార్లు తగిన శ్రద్ధవహించి, క్రింది వుద్యోగులకు మనుష్యత్వాన్ని గుర్తింపచేసి, తగినవిధంగా ప్రవర్తింపచేయడ మవసరం.

ఇతరచోట్ల కాల్పులు

వాల్తేరు, అనకాపల్లి, తాడేపల్లిగూడెంలలో

18 తేది రైలును ఆపుటకువచ్చిన ప్రజా సమూహాన్ని చెదరగొట్టుటకు వాల్తేరులో కాల్పులు జరుపవలసివచ్చిందని, అందుమూలముగా ఒకరు మరణించారని తెలుస్తున్నది.

అనకాపల్లిలో ఖజానా దోచుకో ప్రయత్నించిన జనసమూహంపై 17 తేది కాల్పులుసాగించగా, అయిదుమంది ప్రాణాలు కోల్పోవడం, ఏడుమంది గాయపడడం జరిగింది.

తాడేపల్లిగూడెంలోకూడా వుద్రిక్త పరిస్థితులను అదుపులో పెట్టుటకు పోలీసు కాల్పులు జరిపిందట. ఒకరు మరణించారు.

* * *

విజయవాడలో రైల్వేవాగన్ల దోపిడీ జరిగింది. నష్టం కోటి రూపాయలకుపైగా వుంటుందని అంచనా.

రాజమండ్రిలో గోదావరిబ్రిడ్జి పడగొట్టుటకు ప్రయత్నించారటగాని, సకాలంలో ప్రమాదం కనుగొనబడి, నివారింపబడింది.

గుంటూరు, మరి అనేక తెలుగుపట్టణాలలో హర్తాళ్లు, ప్రదర్శనలు చాల వుద్రిక్తంగా జరిగాయి.

కేంద్రప్రభుత్వ ధోరణి

శ్రీరాములు గారి ఆత్మత్యాగం పట్ల ప్రధాని నెహ్రూ, శ్రీ రాధాకృష్ణన్ ప్రభృతులు తమ సానుభూతిని పార్లమెంటు రెండు సభలలో తెలియజేశారు. జె. వి. పి. రిపోర్టు ఆధారంగా ఆంధ్రరాష్ట్ర స్థాపనా కృషికి కేంద్రప్రభుత్వం పూనుకో బోతున్నదని నెహ్రూ ప్రకటించారు. ఒక సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తినో, లేక అనుభవజ్ఞుడైన ఒక హైకోర్టు జడ్జినిగాని నియమించి, రాష్ట్రవిభజనకు తీసుకోవలసిన చర్యను గూర్చి ఒక మాసంలోపుగా నివేదిక సమర్పించవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వం కోరవచ్చు. ఇటీవల జరిగే హైదరాబాద్ కాంగ్రెస్ మహాసభల లోపలనే జరుగవచ్చునట. ఈ విషయమై నెహ్రూ రాజాజీతో వుత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుపుతున్నాడట. ఏమైనా శ్రీరాములుగారి ప్రాణత్యాగం కేంద్రప్రభుత్వాన్ని కార్యోన్ముఖంగావించింది.

ఈరోజు మధ్యాహ్నం 3-15 కు ఈ విషయమై పార్లమెంటులో నెహ్రూ ప్రకటిస్తాడట.

పోలీసు కాల్పులు

(5 వ పేజీ తరువాయి)

కలెక్టరు సెక్రటరీతో మాట్లాడింపగా, 16 తేది జరిగిన కాల్పులకు తాను ఎవ్వరికీ ఎట్టి ఉత్తర్వులు ఇవ్వలేదని, పోలీసు డిప్యూటీసూపరింటెండెంటు స్వయంగా చేసివుండవచ్చునని, తాను విచారిస్తానని చెప్పారట. ప్రదర్శకులు వెళ్లిపోయినపిమ్మట ఆఫీసు మూసివేయబడింది.

18 తేది వాతావరణం

18 తేది టవునులో మామూలు పరిస్థితి ఏర్పడింది. అంగళ్లు, హోటళ్లు, రెండురోజులుగా మూతబడిన సినిమాలు మామూలుగా తెరవబడ్డాయి. పి. ఆర్. కాలేజి, హైస్కూలు, మరొకొన్ని హైస్కూళ్లకు సెలవులివ్వబడ్డాయి. మామూలుగా [illegible] కస్తూరిబాయి విద్యాలయాన్ని మాత్రం తెరవవలసివచ్చె నిర్బంధంగా మూయించారు. ఎలాటి గందరగోళాలు వుండవని [illegible] కాలేజి మూతవేయటంగాని, విద్యార్థులందరూ నిరుద్యోగంగా, ప్రదర్శనల్లో దినమంతా పాల్గొనటానికి అవకాశం కలిగింది.

నిన్నటినుండి తపాలాఫీసు పనిచేస్తున్నది. మద్రాసు టపాలుకూడా వచ్చింది. ఈరోజు నుండి రైళ్ళు మామూలుగా నడుస్తున్నవి.

అధికార్లకు దెబ్బలు

డి. ఎస్. పి. గారికి మంచిదెబ్బలు తగిలాయి. [illegible] ఆనంద రావుకు పైకి దెబ్బ కనబడకుండా కట్టు కట్టారు. [illegible] బలమైన రాతి దెబ్బ తగిలిన చింతలపూడి ఆదినారాయణయ్య అనే కానిస్టేబులు హాస్పిటల్లో చికిత్సపొందుతున్నారు. డిప్యూటీ తాసిల్దారు రత్నంగారికి మెడమీద మంచిదెబ్బ తగిలిందట. డిప్యూటీ కాసిల్దారు, డిప్యూటీ సూపరింటెండెంటు హైర్ సర్వీసు వారు కోటేశ్వరింట్లోనూ చికిత్సపొందుతున్నారు.

దోపిడీ

శ్రీరాములుగారి మరణం అవకాశంగా టవునులో చాలచోట్ల దోపిడీలు జరిగాయి.

16 తేది రాత్రి రంగనాయకులపేట టవును కోఆపరేటివ్ స్టోరులో 16 బస్తాల బియ్యం దోపిడిచేసుకొనిపోయ్యారు. కాల్పులు జరిగిన ప్రదేశానికి దగ్గరలోవున్న మూసె శేషాచలం గిడ్డంగిలో సా॥ 7.30 లకు 18 బస్తాల బియ్యం దోపిడిచేశారు. ఆరాత్రి సంతపేటలోని ఒకఅంగట్లో 8 బస్తాలబియ్యం, [illegible] వెంకటసుబ్బయ్య, పెనుబోలు సుబ్బరామయ్య గార్ల గిడ్డంగిలో 8 బస్తాలబియ్యం దోపిడీ చేశారు. ఇచ్చటే యడ్లపల్లి గోవిందశెట్టిగారి మీద దోపిడిదార్లు దౌర్జన్యంచేశారు.

17 రాత్రి జిల్లాబోర్డ్ సేల్ స్టోరు గిడ్డంగిలో 17 బస్తాలవడ్లు దోపిడిచేశారు. ఇది కోపరేటివ్ [illegible] వారితో కూడినఒక ముఠా అని, కిరసనాయిలు(?) స్టోరు పాఠం [illegible] పేటలో అన్ని గిడ్డంగులు ప్రయత్నించారని, కాని అందరూ ముందే జాగ్రత్తపడి వున్నందువల్ల వీలుపడ లేదని తెలుస్తున్నది.

18 తేది రాత్రి రంగనాయకులపేటలోని [illegible] 6 వ స్టోరులో 5½ బియ్యంబస్తాలు దోపిడీ జరిగింది. దోపిడీదార్లు, దొంగలు దొంగలని అర చిన అర్బన్ బ్యాంకి సెక్రెటరీని ఒకదెబ్బ కూడాకొట్టిపోయారట.

కమ్యూనిస్టుసభలో గల్లంతు

16సాయంత్రం శ్రీరాములస్మృతి సభ పెట్టారు కమ్యూనిస్టులు ఖండవల్లి అధ్యక్షతన. శ్రీ ఖండవల్లి ఉపన్యాసం, శ్రీరాములుగారి త్యాగం, ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమం, [illegible] రాజకీయాలకు పోయింది. మద్రాసులేని ఆంధ్రరాష్ట్రం కావాలని తీర్మానంపెట్టడానికి సభలో పెద్దగల్లంతు బయలుదేరింది. కమ్యూనిస్టులకు వ్యతిరేకంగా నినాదాలు సాగాయి. కమ్యూనిస్టులు సభజరుపుకోలేక మైక్ కంట్రోల్ట్లుగా(?) పోటులేకపోయింది 'నిన్న అమాయకులను గోల్చు దానికి కారణం మీరే' అనేమాటలు ఆమూలంగా గుంపులో పెద్దగా వినిపించాయి.

జిల్లా అధికార్ల అశ్రద్ధ

స్థానిక అధికారుల తప్పిదంవల్ల, పరిస్థితి ఇంత ఉద్రిక్తంలో వచ్చిందిగాదు. మొదటినుండికూడా ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుంటే రక్షించివుండ వలసింది. పరిస్థితి విషమిస్తున్నదనుకున్నప్పుడు జిల్లా కలెక్టరు, డి. యస్. పి. ఇద్దరూ దగ్గరవుండి, పరిస్థితులను, అదుపులో పెట్టుటకు తగిన ఏర్పాటులు చేయవలసింది. కలెక్టరు గారలి పోయినందున, ఆరోజు మధ్యాహ్నం వెళ్లారు. తప్పక వచ్చివుండవలసింది. జిల్లా సూపరింటెండెంటు టవునులోనే వున్నారు. అసలు మాట తెలియదంలో మొదట కాల్పుల దగ్గ రనుండి కలెక్టరు టవునులోకి వచ్చారని తను, డి. యస్. పి. కూడా ఆ. పెట్రోల్ బ్రాంచ్ వరకుకూడా వచ్చి పరిస్థితుల ఆ చూడకుండా పోయారని తెలుస్తున్నది. జిల్లా అధికార్లు యిద్దరు టవునులో వుండికూడా, అంత పెద్ద కార్యక్రమం తను ఒక్క డి. ఎస్. పి. పై వదిలి ప్రాణ ముంచడం క్షంతవ్యం కాదు.

కాల్పులు నివారించివుండవచ్చు

ప్రథమంలో పోలీసుకు కాల్పులప్రయత్నం వున్నట్టు కనపించదు. శాంతి భద్రతల రక్షణకు మామూలుగాపోయి, చెయిజారిపోయిన పరిస్థితిలో, కాల్పులు సాగించవలసి వచ్చినట్టు కనపడుతుంది. అసలు జాగ్రత్తగా వ్యవహరించి, ముందే వ్యూహం పన్ని పరిస్థితిని అదుపులోకి తెచ్చి, కాల్పుల ప్రమేయంలేకుండా చేసివుండవచ్చు. ఈ అజాగ్రత్తకు పూర్తిబాధ్యులు డి. ఎస్. పి. యే

—— —మా. ప్ర. ని.

గుడివాడ డి॥ ము॥ కోర్టులో

భీమవరం డి॥ ము॥ కోర్టు

E. P. 92 of 52. S. C. 104 of 44

దాట్ల జగ్గరాజు	...	—వాది.
యాళ్ళ తిరుపతి		—5-వ ప్రతివాది.

ఈ దిగువ షెడ్యూలు దాఖలా యీ దావా లోని 5-వ ప్రతివాది కొలందుకు స్థిరాస్థి యీ కోర్టువారిచేతను 5-1-1953 తేదిన వేలము వేయబడును.

షెడ్యూలు:- కృష్ణా డి॥ [illegible] సబు రిజి స్ట్రారు ఇలాకా [illegible] చినరామవరం గ్రామంలోని [illegible] డి॥ నెం 604/1 కు యకరం 1-06 సెంట్లలో వాద్దులుకుండా యాళ్ల [illegible] వెంకన్నకు 5-వ ప్రతివాది యాళ్ళ తిరుపతికి వాటాకు వచ్చిన యకరం 0-53 సెంట్లలో 5-వ ప్రతివాది యాళ్ల తిరుపతియొక్క [illegible] యకరం 0-26½ సెంట్ల [illegible] భూమిన్ని యందు లోని ఫలవృక్షములున్నూ.

—కె. శ్రీశైలము - వాదివకీలు.

నెల్లూరులో ఇల్లు అమ్మకం

నెల్లూరు టవును దండువారిపేట డోర్ 265/A నెంబరుగల యిల్లు (తోటపాలెం ఎదురుగుంట) విక్రయించబడును. వసతులు అన్నియు అమర్చబడి యున్నవి [illegible] - రెండు ఎలెక్ట్రిక్ దీపములున్నవి.

—యేటూరు శ్రీనివాసాచార్యులు,
దండువారిపేట - నెల్లూరు.

నెల్లూరు పోలీస్ కాల్పులు

(మొదటి పేజీకొరవ)

యాలవ్యాపారం. 23 సంవత్సరాల వయస్సు. రెండవదఫా కాల్పులలో పొత్తికడుపు ఎడమ వైపు నుండి దెబ్బ)

(7) మద్దెల వెంకటేశ్వర్లు (భీమారాముడిపేట. హైస్కూల్ ఫైనల్ విద్యార్థి. మొదటిదఫా కాల్పులలో, ఎడమభుజంపై దెబ్బ. స్టేషన్ నుండి హాస్పిటల్ కు పడిచిరిగాన్నారట)

(8) ఒబ్బుల్ సాహెబ్ (కొండవలూరు ఒడ్డే పాలెం కొడుకు ముఖమంతా కాలిపోయింది. పెట్రోల్ మంటలవల్ల కాలిన పరిస్థితిగా కలుచల దుయున్నది కాని అతను కాలుతున్న భోగికైనవాడు)

(9) షేక్ మహమ్మద్ (సూదురు స్టేషన్ పాయింట్స్‌మెన్. 50 సంవత్సరాల వయస్సు పడిగొక్కలో నుండు దెబ్బ. లివర్ లో నుండు వున్నదట. మూడవపర్యాయం కాల్పులలో దెబ్బ)

(10) సాహా సుబ్బమ్మ (తొమ్మిదేళ్ల బాలిక. రైలుకట్టకు దూరంపైన ఆమె సోదరుని వెతుకుతూ వచ్చిందని, ప్రథమ కాల్పులలోనే దెబ్బ తగిలిందని తెలుస్తున్నది. పొట్టమీద గాయం. పేగులుకూడా బయటకు వచ్చాయి. స్టోన్ హౌస్‌పేట డ్రైవరు సాహా రంగయ్య కుమార్తె)

(11) షేక్ మహమ్మద్ (తూకుమానిమిట్ట పీరిదావలక్ష్మి. 50 సంవత్సరాల వయస్సు. పడిపిర్రమీద దెబ్బ. రక్తాలు యింకా తొలగ వున్నాయట. మూడవదఫా కాల్పులలో దెబ్బ)

మహమదు, వకీల్సు ఎం. ఏ. ఖాదరు, శమపత్రి శంకరంగారలు ముగ్గురూ వెంకళ్లపల్లివారి సత్రానికి వాయువ్యదిశగా అమెరికన్ హాస్పిటల్ కు సంబంధించి మూలబడివుండే గేటువద్ద నిల్చొని వుండగా, కాలుస్తున్నారని సిల్లలు పరుగెత్తుకుంటూ వచ్చారని, ఇంతలో మహమ్మద్ క్రిందబడ్డాడని, అతనిని లేవతీస్తుండగా వకీల్ ఖాదర్ పక్కగా ఒక గుండు పోయిందని, దైవికంగా తప్పిపోయిందని తెలుస్తున్నది.

(12) మారెళ్ల వర్సయ్య (స్టోన్‌హౌస్‌పేట అద్దంకృత్తి - లెవల్ క్రాసింగుకు దూరంగా పర్వేపల్లి కాలువ వంతెనపై కూర్చొని వుండేవాడని, మొదటిదఫా కాల్చినపుడు సాహా సుబ్బమ్మకు తగిలినగుండే పగిలి ఇతని కడి తొడలో మూడుదెబ్బలు, మొదవ పట్టిలికి 5 దెబ్బలు తగిలాయని తెలుస్తున్నది)

హాస్పిటల్లో చికిత్స

గాయపడ్డవారు తక్షణం హాస్పిటల్ కు చేర్చబడ్డారు. హాస్పిటల్ కు చేర్చిన పదిహేను ఇరవై నిముషాల్లోగా సుబ్బయ్య ఇద్దరూయిద్దరూ మరణించారు. నాగేశ్వరరావు 17 తేది వుదయం మరణించాడు. శ్రీరాములు కాల్పులు జరిగినపోట వెంటనే మరణించినట్లు తెలుస్తున్నది.

హాస్పిటల్ లో చికిత్స చాల చురుకుగా జేశారు. ఆర్. యం. ఓ. పానుకుంటరావు, ఏ. టి. యం. ఓ. చంద్రశేఖరరెడ్డిగార్లు శ్రద్ధగా పనిజేశారు. డాక్టర్ యం. వి. కృష్ణారెడ్డి ప్రత్యేకంగాడా వచ్చి సహాయపడటం గమనార్హం. పెద్దడాక్టరు ఆదినం పూర్లోలేరు.

నాయకుల పరామర్శ

కాల్పుల సమయంలో పత్రికలు, టౌన్‌హాలులో, కొత్తాసులో పొట్టశ్రీరాములుగారి సభలు జరుగనుండినవి. పట్టణంలో జరిగిన కాంగ్రెస్ సభ మాత్రం అప్పటికిపూర్తి అయింది. కాల్పులవార్త వినగానే కొందరు హాస్పిటలుకు, కొందరు స్టేషను వద్దకు పరుగులెత్తారు. జిల్లా కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి వెన్నెలకంటి రాఘవయ్యగారు హాస్పిటల్ కువచ్చి క్షతగాత్రులను పరామర్శించారు. పైడా సుబ్బరామయ్యగారు తన కారులో స్టేషనుండి గాయపడ్డవారిని హాస్పిటల్ చేర్చారు. కమ్యూనిస్టునాయకులుకూడా హాస్పిటల్ కువచ్చి పరామర్శించారు.

ఆసుపత్రిలో అందరు బాగున్నారు

16 తేది కాల్పుల ఫలితంగా చనిపోయిన ఒకరు, ఆదినం ఆసుపత్రిలో చనిపోయిన 3 గురు, వెరసి 4 గురుదప్ప, ఆసుపత్రిలో వున్న తక్కిన 12 మంది యీ దినంవరకు (19 తేది మధ్యాహ్నం) బాగున్నారు. 9 సం॥ అమ్మాయి నిన్నటికంటె యీ దినం తేలికగా వున్నది.

రాత్రి తొమ్మిదిగంటలతర్వాతకూడా స్టేషన్ వద్ద పరిస్థితి తగ్గనందున, రాఘవయ్య, సుబ్బరామయ్య ప్రభృతులుపోయి, మారి కాల్పులు జరిగినచోట ఎవరూ చనిపోలేదని పోలీసులిచ్చి ప్రశాంతంగా వెళ్లిపొమ్మని విజ్ఞప్తిచేయగా, ప్రజలు చెదిరిపోయారు.

16 సాయంకాలం కాంగ్రెస్ యాజమాన్య సభలో, మద్రాసుకు చీఫ్ మినిస్టర్ రాష్ట్రంగా నిర్ణయిస్తూ, ఆంధ్రరాష్ట్ర స్వరూపమును గోరాగు ఉపవాసదీక్ష

లాగుకున్న తుపాకి

పోలీస్‌వద్దవున్న ఒక తుపాకిని జనంలో ఎవరోలాగి పెకల్చిని పోయిందిగా, అప్పుడే పోలీసు సూపర్నెంట్ అధికారి సుబ్బారావుగారు అతనితో అక్కడగా తీసుకపోవడం ప్రమాదమని హెచ్చరించిన తర్వాత, అతను ఆ తుపాకి పక్కనున్న బురదగుంటలో పడవేయగా, సుబ్బారావుగారు అది తీసి ఆరోజురాత్రి జిల్లాసూపరింటెండెంటుకు స్వాధీనపరిచాడట.

17 తేది ఉత్సవం

మరణించిన నలుగురి శవాలు పోస్టుమార్టమ్ నిమిత్తం రూముల్లో వుండగా, అక్కడ చేరిన ప్రజలు తమపుట్టలు పగలగొట్టి శవాలను బయటకు తీసుకెళ్లారని, కాని కొందరి సలహాపై అక్కడనే వుంచారని తెలుస్తున్నది. పోస్టుమార్టం అనంతరం 5 గంటలకు స్వాధీనంచేయబడినవి. మృతకళేబరాలను పూలతో అలంకరించబడ్డ ఒక బండిపై వుంచి, బజారు, ట్రంకురోడ్డుమీదుగా రంగనాయకులపేటగుండా ఊరేగింపుతో స్మశానవాటికకు తీసుకపోయారు. ఊరేగింపులో దారిపొడవునా ప్రజలు పాల్గొనివుంటారు, వర్తకులుకూడా పైడా సుబ్బరామయ్య, బత్తెం రామయ్య, అనంతరామయ్య, మురారి రామకోటయ్య, ప్రభృతులు వచ్చారు.

ఆ రాత్రి లో టవున్ హాల్ సభలో ... పైడా ... వుపన్యాసములు ప్రసంగించారట. వుర్సవం హాస్పిటలుకు తీసుకోవలసిన పద్ధతి నిలబడిపోయిందని అనంతరం ... కూడా, ... చేశారు.

రెండవరోజు హర్తాళ్

రెండవరోజు (17 తేది) కూడా హర్తాళ్ జరిగింది. ఆఫీసులుకూడా నిర్బంధంగా మూయబడ్డాయి. గంటా రమణయ్య నాయకత్వాన రాలయంది కలెక్టరాఫీసును చూడవలెనని ముట్టడించడం జరిగింది. కలెక్టరు ఆఫీసుకు వచ్చిన (కొరవ తిన్నదోప్పలో)

ఆంధ్రరాష్ట్రసిద్ధికై

ఆమరణ నిరాహారదీక్షతో తపస్సుచేసి అసువులుబాసిన త్యాగమూర్తి, నిష్కళంక దేశభక్తుడు వైశ్యప్రముఖులగు

శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములుగారి

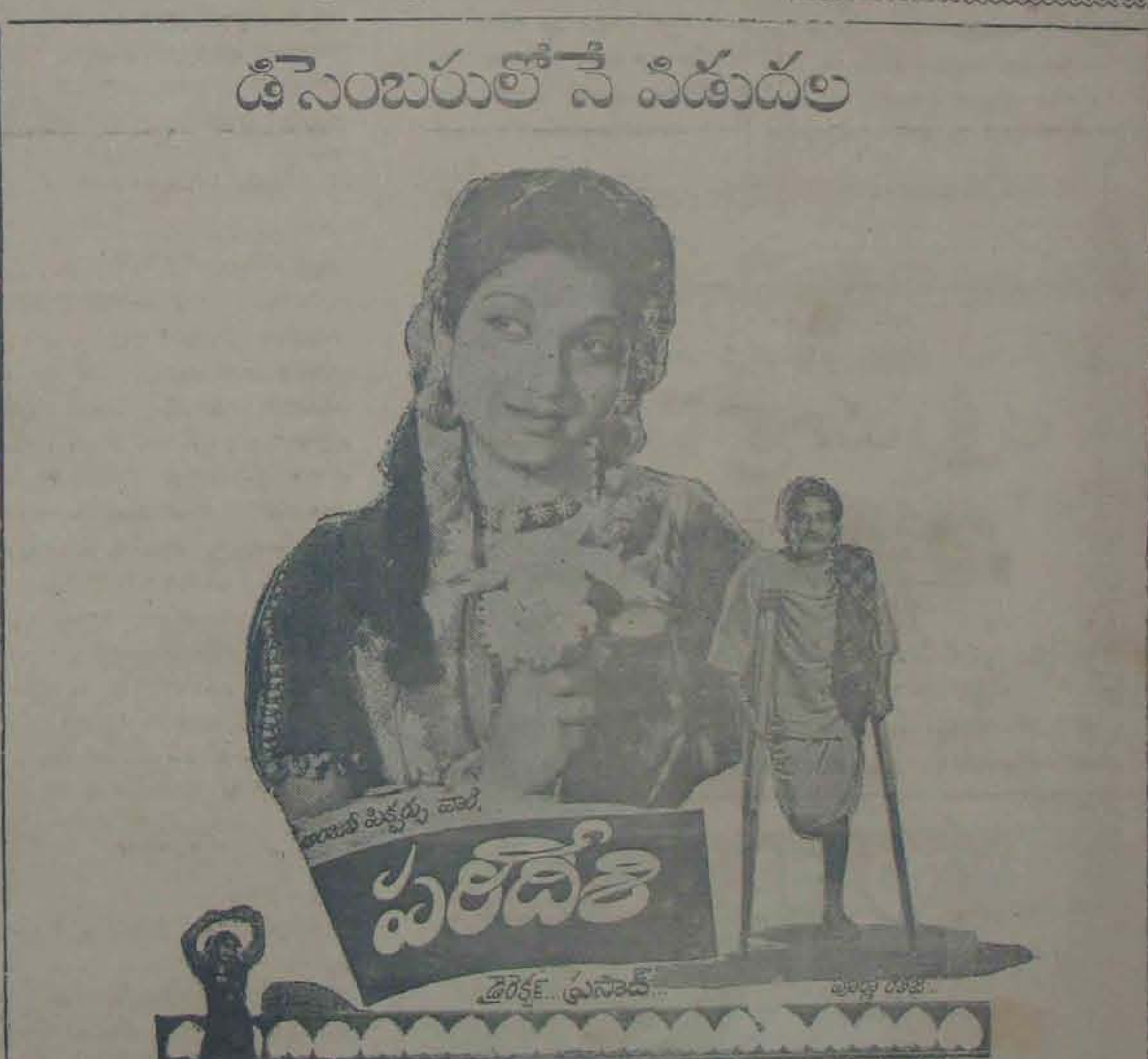
చిత్రపటము (మూడురంగులలో)

ప్రతి ఆంధ్రుడు తన గృహమందును షాపులయందును అలంకరించి కృతజ్ఞత చూపాలి.

పటము 1-కి వెల 0-8-0

10 పటముల వరకు పోస్టుచార్జి 0 10-0 లు అదనం

మేనేజరు: లక్ష్మీప్రెస్, రాజమండ్రి

గూడూరు పంచాయతీకోర్టులో

నె 216/1952 ఇ.

దాక్టి రామయ్య - గూడూరు —వాది.
చిట్టమూరు వరదరాజులుకెట్టి - పిడూరుగ్రామం —ప్రతివాది.

యీ నెంబరువ వాది ప్రతివాది తాలూకు రు 50-0-0 లు బాకీ రాబట్టుకొనుటకు దావా వేసి సోటీసు నిమిత్తము 29-12-1952 తేదికి వాయిదావేయబడివున్నది. ప్రతివాదికి ఆక్షేపణ వున్నయెడల ఆరోజు ఉ॥ 8 గంటలకు కోర్టుకు వచ్చి తెలుపుకోవలసినది. అట్లు మీరు రాని యెడల మీ పరోక్షమున తీర్మానించబడును

—వి. వీరరాఘవులు – ప్లెసిడెంటు.

గూడూరు పంచాయతీకోర్టులో

నె 159/1952 ఇ.

దాక్టి రామయ్య - గూడూరు —వాది.
చిట్టమూరు వరదరాజులుకెట్టి - పిడూరుగ్రామం —ప్రతివాది.

యీ నెంబరువ వాది ప్రతివాది తాలూకు రు 50-0-0 లు బాకీ రాబట్టుకొనుటకు దావా వేసి నోటీసు నిమిత్తము 29-12-1952 తేదికి వాయిదావేయబడివున్నది. ప్రతివాదికి ఆక్షేపణ వున్నయెడల ఆరోజు ఉ॥ 8 గంటలకు కోర్టుకు వచ్చి తెలుపుకోవలసినది. అట్లు మీరు రాని యెడల మీ పరోక్షమున తీర్మానించబడును.

—వి. వీరరాఘవులు – ప్లెసిడెంటు.

కుష్ఠు = బొల్లి

వగైరా మేహమచ్చలు – పెగ – నవాయి
వ్యాధులకు గ్యారంటీ చికిత్స
ఖర్చులేకుండా ఉచితం.

జి. వి. రెడ్డి & కో., [రిజిష్టర్డు]
"అమృతాశ్రమము"
కోయంబత్తూరు I : తూడ్యలూరు.

ఖోస్లాకమీషన్ నివేదిక

(3 వ పేజీ తరువు)

సిద్ధేశ్వరంబ్యారేజీ వి ర్మా ణం మొదటినుంచీ లోపభూయిష్టంగా ఉన్నదనీ, అందుకు ఖోస్లా కమిషన్ వారుకూడా అనుమతి మాత్రమే ఇచ్చారనీ పలు కథనాలు ప్రచారంచేశారు. కొందరు ఇంజనీర్లు తమ వాదనకు బలంచేకూర్చుకొనే ప్రయత్నంలో, భూగోళ శాస్త్రానికి పూర్తిగా వ్యతిరేకంగా, నందికొండ నీరు కృష్ణానదిలోకి ప్రవహించకుండా దాటి కర్నూలు సస్యశ్యామలం చేయగలదని, ఒడిసి పట్టుకోగలదని, నెల్లూరును భాగ్యసీమ చేయగలదని బాకాలూదుతూ వచ్చారు.

ఇట్టిపరిస్థితులలో ఖోస్లాకమిటీవారి నిశితమైన కొంతవరకైనా యదార్థాన్ని బయటపెట్టి నందుకు మనం సంతోషించవలసియున్నది.

మద్రాసుకు నీరురావటంలేదు

4 మద్రాసుసీటికి, ఒకటికి రెండుసార్లు వినవచ్చినట్లు కృష్ణానుంచి ఎండాకాలంలో (అందులో వింతేమీలేదు!) పరిమితంచేసినట్లయితే, ఇంతమాత్రపు వసతిగూడా కల్పించని నందికొండ నిర్మాణానికి మద్రాసు ప్రభుత్వం అనుమతిస్తుందని అనుకోము. అనుమతించనిపుడు నందికొండా రాదు, సిద్ధేశ్వరమూ వీల్లేదుకదు. ఇన్నికోట్లను వ్యయపరచేటప్పుడు మద్రాసు ఎగరావుల కోర్కెలనుగూడా గమనించాలె గదా!

సిద్ధేశ్వరంచూపుకేగాని మేపుకుగాదు!

5 సిద్ధేశ్వరం రిజర్వాయరునుండి ఖోస్లా కమిషన్ సూచించిన పాయదలు చాలొస్తాయో లేదో, కృష్ణా నెల్లూరు చూపించిన 75 వేల ఫుంటుమంగుల పనులకు తగ్గించబడింది. ఈ సీమ శాశ్వత కృష్ణాపూరు కాలువలకు (కాలవ కాలంపక్కనే కాదు, కోపూరు తాలూకాలు; కనుపూరు కాలువ పక్కనే నెల్లూరుతాలూకాలు అంతా, గూడూరులో కొంతభాగం) పరిధిలోవున్న దని అందచాటేయబడింది. అంటే గూడూరు డెల్టాలోని రూర్బన్ కాలువకు (కుదురవరపు కూడా) గూడా పుష్కలంగా పడవలన్న మాట అక్కడ అంతే. ఈ అంశాలు అంత స్పష్టికరణంగా లేవని శమకోచాటికి అవకాశంలేకపోలేదు. సిద్ధేశ్వరం డాంఎత్తు విశేషంగా తగ్గించవలసిరావడం (898.6 నుండి 885 కు తగ్గించబడింది) కాలనీ వంతసీటిని కుదింపమాత్రంచేత సిద్ధేశ్వరం రిజర్వాయరులో నింపుటకు కమిషన్ అంగీకరించివుండదు. ఆ సీటిలో కొంతభాగా నైనా కొన్నకు తీసుకొనిరావడానికి వీలులేకపోవడం, కాలవపొడుగూనా ఉన్నచోట నూరిం చడం భారంకావడం అన్యాయం చేస్తే సిద్ధేశ్వరం రిజర్వాయరు రాయలసీమ, నెల్లూరుప్రజలకు మాత్రమేగాని, మేపుకుగాదని మరింత స్పష్టమౌతున్నది. అందుకే యింతఖర్చుతోయీ రిజర్వాయరును నూరించడమెందుకు అని అడుగవచ్చు దానికి సమాధానమిది.

అసలు ఈ రిజర్వాయరు దాకనేపోవచ్చు; పరిపుంభర్వరాల తర్వాతి ఇది అవసరమని ఇంజనీర్లు నెప్పివాచెప్పవచ్చు. ఈలోగా కృష్ణా పడికి పైవున్న ఆంధ్రోకర ప్రాంతాలవారు, క్రొత్తఆనకట్టలు నిర్మించి, అప్పటికి మిగిలిపోతున్న కృష్ణనీటిని పంచుకొని పోయినా పోవచ్చు. ఇవే జరిగినట్లయితే, ఈ మూడు జిల్లాల పగిలకు కృష్ణనీటిపై ఎట్టి హక్కులూ లేకుండా పోవడం నిస్సంశయంగా భావించవచ్చు.

వందమైళ్లలోపుగా మూడుదామలా!

అసలు, సిద్ధేశ్వరం రిజర్వాయరుయొక్క ఉద్దేశ్యమేమిటి? రాయలసీమకు, నెల్లూరికి నీరు పారించుటకాని లేక విస్తారమైన సీటిని నిల్వజేసే పథకమేనా?

జమీందారీ బిల్లు

కొద్దిరోజులలో చట్టసభలలో 1946 ఫసలీకానుకు వీలుగా జమీందారీ – యినాం రైతులకు చెందివున్న భూములకు సంబంధించిన చట్టాన్ని మంత్రి వారు ప్రవేశపెట్టి ఆమోదింపచేసి అమలులోకి తెచ్చే ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. ఈ చట్టం ముసాయిదా ప్రకారం ఈ క్రింది విధంగా వుంటుందని ఊహించవచ్చును.

(1) ఒక జమీందారు ఒక సంవత్సరంలో వసూలు చేసుకొనే మొత్తానికి, జమీందారుడికిగాని, 2 సార్లుగాని, అంతకు హెచ్చుసార్లుగాని, ఒక్కడికిగాని, ఒకరికి మించిగాని యిచ్చివున్నటువంటి అన్ని విధములయిన భూములను పన్నుపెట్టుకొని వసూలు చేయడంలోనూ మరియు వున్న రైతులందరి వాళ్ళ మొత్తం జమీందారుడి కంటె ఎక్కువ వున్నట్లయితే ఆ రైతులందరి వాళ్ళ నుండి ఆ మొత్తాన్ని వసూలు చేసుకొనే అధికారం జమీందారుడికి వుంటుంది.

(2) ఆవిధంగా ఒకే గ్రామం సంపూర్ణంగా ఒకరికి యివ్వబడినట్లు కాకుండా ఒక జమీందారీ యొక్క అగ్రిహారంలోనిగాని, కొనుక్కొనివచ్చిన యింకొక్క రాజా వారు యిచ్చినవో యిలాంటి చాలామట్టుకు 1860 సంవత్సరంలో యిలాంటి కమీషనరుగారు అమలు యిజారాందార్లకు శేక, డిప్యూటీ కలెక్టర్ల కోసమై 3 దావపట్టాలను అయ్యవారుల భూక్యార్థం యిచ్చినట్లయితే తరతరములనుండి భూములను పన్నుకట్టుచున్న రైతులకు జీవాయితీ పాళ్ళు మొదలు 1946 నుండి 1952 వరకు తీసివేసి అది యెస్టేటు రెండు దావపత్రాలు తర్వాత అనగా 1950 ఆనంతరం పుట్టినవని కారణంచేత జీవాయితీ పాళ్ళు 1950 లో నిలిపి 1950 లో రైతులు లోబడిన ఏమిజ్యాయి యిజారా కమీషనరు గారు తమ డిప్యూటీ కలెక్టరుగారి రిపోర్టు ఆధారం చేసుకొని, లేదా అగ్రిహారీకుల భూక్యార్థం కమ పట్టాలను 1860 లో యిచ్చినంతి మాత్రంచే జీవాయితీ పాళ్ళు పోవడం అన్యాయం.

(3) ఒక జమీందారు ఒక గ్రామంలో వున్న 1000 యకరములలో 996 యకరాలను అగ్రిహారంగా యిస్తూ 4 యకరాలు తమ స్వంత చేతిలో వుంచుకున్నంత మాత్రంచేత ఆ 996 యకరాల రైతుల జీవాయితీ పాళ్ళు 4 యకరాలు మినహాయించివుండ్ను పోవలసిందేనా? లేక 4 యకరాలను ఒక 60 సంవత్సరాల అవతరమా యింకొకరికిచ్చినా వాళ్ళకు జీవాయితీ యివ్వవలసిందేనా? కావున యెట్టి మినహాయింపులున్నా ఆది యెస్టేటే.

(4) అగ్రహారం యివ్వబడినప్పటినుండి 1860 లో రెవిన్యూకమీషనరుగారు పట్టాలను యిచ్చేటప్పటివరకూడా ఒకయిన్రాం గ్రామం యావత్తు మినహాయింపులు కాకుండా ఒకేసంపూర్ణ గ్రామంగా అంగీకరింపబడి ఒకపట్టానుపొందడం యెంతవరకూ? వాస్తవికపరిస్థితులకు యెంత విరుద్ధమో? ప్రభుత్వం గుర్తించడంలేదు. ఒకేగ్రామానికి 2, 3 అంతకుమించి ప్రైవేట్ డీడ్సు పుట్టినకారణంచే అగ్రహారరైతుల వాళ్ళకు పోవలసిందేనా? కావున యెన్ని ప్రైవేట్ డీడ్సు యివ్వబడినా అదియెస్టేటే (5) సెక్షన్ 3 (2) డిలో "సర్వీస్ యినాములు" "యిత్యాది" యినాములు దానపత్రం పుట్టక పూర్వం యివ్వబడివున్నట్టి గ్రామాన్ని యెస్టేటుగా ఫోగణించమని 1915 సంవత్సరపు సవరణచట్టంలో వున్నది. యీ విషయంలో కూడా కొన్ని చిక్కులు వచ్చినై. పర్సనల్ యినాములు "సర్వీస్" "యిత్యాది" యినాములు క్రిందకు రావనిన్నీ అందువలన అట్టిపర్సనల్ యినాములవున్నచో అది యెస్టేటున్న కాజాలదని అనేకమంది హైకోర్టుజడ్జిలకి కనిపించి వున్నారు. యీ కారణంచే ట్రిబ్యునల్ విచారణలో అనేక యినాంగ్రామములు యెస్టేటున్న కాజాల వని తీర్పులు యివ్వబడినవి. ఆకారణాలచే రైతులు జీవాయితీపాళ్ళు కోల్పోయినారు. భూములనుండి తొలగింపబడినారు. "సర్వీస్" యిత్యాది యినాములు అనేకవర్గములలోనూ "అనేకవిధమైన యినాములున్నప్పటికి" అని సవరణ కాలనిచేయ్యలేదు.

(6) పారంపర్యంలేని గ్రామాలు వుండవు. అట్టి గ్రామాలను యిచ్చేటప్పుడు పారంపర్యాలు పనికి అనిగనుక దానపట్టాలలో వుదహరించకపోయినచో అది పరిపూర్ణ అగ్రహారంకానుట

కొరకు 8 వ పేజీలో

శ్రీ ఆరెకపూడి రామనాథం
బి. ఏ., బి. యల్.,

యిది పైన్ను కనిపెట్టడంచేత యీ కష్ట మును ఉపయోగించి వేరులు కాండంకొక మగ పూర్ణ ఆగ్రహారమును ప్రకటించి దానిపేరిట పైవాళ్ళకు తీర్పులుకూడా పుట్టించినారూన్నది. అందువలన రైతులయొద్దనుండి భూములను పన్ను కట్టుకొనుటకొరకు తాము ఏర్పాటుచేసిన జీవాయితీ పాళ్ళు కూడా వారు పొందవచ్చును. ఈ జీవాయితీ పాళ్ళు అనేక జమీందారులు కోల్పోయినారు. కనిపడినంత పాళ్ళును అగ్రహారీకులు పంపిణీచేసుకొన్నారు. యిక్కడికి ఇం 5/- ఆ తీరుబడి అగ్రహారీకులు ఎకరానికి 6 రిస్తాలు, 8 రిస్తాలు 1 వుర్కు గుంటలదొ ప్రకారంచేసినారు. రైతుమాన్యపు భూమి పరిధి పైవారి కొలుపుల అయినా ఇనాములకు పరిమితిచేసినా ప్రభుత్వం కొలుపుల అయినా ఇనాములకు పరిమితిచేసినా ప్రభుత్వం కమీషనరు గారు ఇనాంగ్రామములో వున్న 1000 యకరములలో 996 యకరాలను అగ్రహారంగా యిస్తూ 4 యకరాలు తమ స్వంత చేతిలో వుంచుకున్నంత మాత్రంచేత ఆ 996 యకరాల రైతుల జీవాయితీ పాళ్ళు 4 యకరాలు మినహాయించివుండ్ను పోవలసిందేనా? లేక 4 యకరాలను ఒక 60 సంవత్సరాల అవతరమా యింకొకరికిచ్చినా వాళ్ళకు జీవాయితీ యివ్వవలసిందేనా? కావున యెట్టి మినహాయింపులున్నా ఆది యెస్టేటే.

(4) అగ్రహారం యివ్వబడినప్పటినుండి 1860 లో రెవిన్యూకమీషనరుగారు పట్టాలను యిచ్చేటప్పటివరకూడా ఒకయిన్రాం గ్రామం యావత్తు మినహాయింపులు కాకుండా ఒకేసంపూర్ణ గ్రామంగా అంగీకరింపబడి ఒకపట్టానుపొందడం యెంతవరకూ? వాస్తవికపరిస్థితులకు యెంత విరుద్ధమో? ప్రభుత్వం గుర్తించడంలేదు. ఒకేగ్రామానికి 2, 3 అంతకుమించి ప్రైవేట్ డీడ్సు పుట్టినకారణంచే అగ్రహారరైతుల వాళ్ళకు పోవలసిందేనా? కావున యెన్ని ప్రైవేట్ డీడ్సు యివ్వబడినా అదియెస్టేటే (5) సెక్షన్ 3 (2) డిలో "సర్వీస్ యినాములు" "యిత్యాది" యినాములు దానపత్రం పుట్టక పూర్వం యివ్వబడివున్నట్టి గ్రామాన్ని యెస్టేటుగా ఫోగణించమని 1915 సంవత్సరపు సవరణచట్టంలో వున్నది. యీ విషయంలో కూడా కొన్ని చిక్కులు వచ్చినై. పర్సనల్ యినాములు "సర్వీస్" "యిత్యాది" యినాములు క్రిందకు రావనిన్నీ అందువలన అట్టిపర్సనల్ యినాములవున్నచో అది యెస్టేటున్న కాజాలదని అనేకమంది హైకోర్టుజడ్జిలకి కనిపించి వున్నారు. యీ కారణంచే ట్రిబ్యునల్ విచారణలో అనేక యినాంగ్రామములు యెస్టేటున్న కాజాల వని తీర్పులు యివ్వబడినవి. ఆకారణాలచే రైతులు జీవాయితీపాళ్ళు కోల్పోయినారు. భూములనుండి తొలగింపబడినారు. "సర్వీస్" యిత్యాది యినాములు అనేకవర్గములలోనూ "అనేకవిధమైన యినాములున్నప్పటికి" అని సవరణ కాలనిచేయ్యలేదు.

(6) పారంపర్యంలేని గ్రామాలు వుండవు. అట్టి గ్రామాలను యిచ్చేటప్పుడు పారంపర్యాలు పనికి అనిగనుక దానపట్టాలలో వుదహరించకపోయినచో అది పరిపూర్ణ అగ్రహారంకానుట

కొరకు 8 వ పేజీలో

అందాన్ని — ఆనందాన్ని
రెంటినీ యివ్వగలరు

గుండాల వెంకటసుబ్బారెడ్డి & సన్సు
నగలవర్తకులు
విన్నబజారు — నెల్లూరు

నారసింహ లేహ్యం

ఇది రక్తవృద్ధిని, బలమును, కండపుష్టిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించి, మూత్రము పోట కుళ్ళము పడుటను, సుఖక్షీణతలోపమును ఖండించును.

—20 తులు డబ్బి రు 3–8–0 లు.

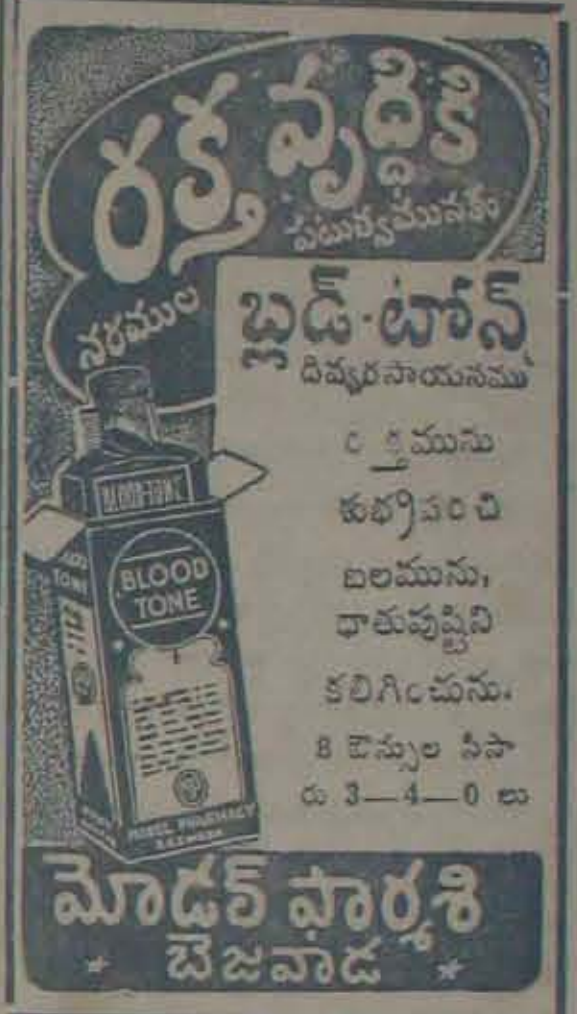
పి. శి. వి. & కంపెని,
పెరిదేవి — నెల్లూరుజిల్లా.
బ్రాంచి:- ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు.

కుష్ఠ - బొల్లి

ముఖరోగాది చికిత్సానిపుణులు
కీటులాగు - ఉంచికము
రెడ్డి & కో., [రిజిస్టర్డు.]
H.O గోపాలపురం-(తూర్పుగోదావరిజిల్లా)
(వయా — తణుకు)
బ్రాంచి :- కావువీధి — నెల్లూరు

మీ పళ్ళులకు
మట్టెంపాడు చీడు
(దక్షిణపొలం)
వివరములకు:-
శ్రీ వి. నరసింహమూర్తి,
ఆనరరీ లాజీ కోర్టు,
నెల్లూరు.

పక్షవాతమునకు
PARALYSIS CURE (REGD)
(Trade Mark No. 154754)
మా మందు ఆమోఘంగా పనిచేస్తుంది. ఆ వ్యాధినుండి మిమ్ములవిముక్తిచేస్తుంది దిగులుపడవలదు. వారమందు రు 7 లు.
బొమ్మా జితేంద్రి
(బొమ్మా కేశవుల తమ్ముడు) నెల్లూరు.

శాస్త్రీయమైన
భృంగామలకతైలం
కల్పాశ్రమము — నెల్లూరు.

కాకర్ల
కామాక్షమ్మగారి పక్షవాతనివారణీడిపో

మా "భువనేశ్వరిగుళికలు" (రిజిస్టర్డు) పక్షవాతం, పదర్వాతం, చచ్చు తిమ్మిర్లను త్వరలో గ్యారంటీగా కుదుర్చును. మా ఫోటో కేర్తిడే మాత్రలు కొనవలసినవారికి వాడుము. వ్యాధి వివరము తెలుపుము - యింతకుమించిన వర్ణనంచేయుటలో లేదు—

ఒక వారంకు ఔషధము రు 7-0-0 ది ప్యాకింగ్‌పోస్టేజి వేరు.

"ఆయుర్వేదకేసరి" – "వైద్యవిశారద" "వైద్యరత్న" కాకర్ల వెంకటప్పయ్య,

పక్షవాతనివారిణి (రిజిస్టర్డు) ఆయుర్వేదఫార్మసీవారు - 222 కాకర్లవారివీధి – నెల్లూరు

పాత్రుడుగారి బాలసంజీవిని (Regd.,)

పిల్లల లివర్ & స్ప్లీను వ్యాధులను నివారించును.

డాక్టరు పిళ్ళా పాపయ్యపాత్రుడు అండ్ బ్రదర్స్

19, దక్షిణమాడవీధి - పైలాపూల - మద్రాసు 1 ఫోన్ నం 85251 గు

బ్రాంచి:- 7, పారంపర్యాగోపాల తూర్పువీధి – కుంభకోణము.

అన్ని మందులషాపులలోను దొరుకును

ఆంధ్రరాష్ట్రసమస్యకు శ్రీరాములుగారి ఆత్మార్పణ

అక్టోబరు 19 తేదీనుండి ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్ర స్థాపనకై మద్రాసులో ప్రాయోపవేశదీక్షను పూనిన శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములుగారు 15 తేది రాత్రి 11-23 గం॥ కు మద్రాసులో, బులుసు సాంబమూర్తిగారి యింటియందు దివంగతులైనారని తెల్పుటకు చింతిస్తున్నాము. మరణించునాటికి శ్రీరాములుగారు నిరాహారదీక్ష ప్రారంభించి 58 రోజులు.

డాక్టర్లు ప్రకటించినదానినిబట్టి చనిపోవుటకు మూడుగంటలముందే అంటే రాత్రి 8 గం॥ నుంచి శ్రీరాములుగారికి స్పృహతప్పిపోయినదట. మరణసమయంలో సాంబమూర్తి లెఫ్టినెంటు కర్నల్ టి. యస్. యస్. రాజన్, శ్రీరాములుగారి అల్లుడు ఎన్. ఆర్. గుప్తగార్లు దగ్గరవున్నారట. వెంటనే శ్రీరాములుగారి మరణవార్తను ఆంధ్రదేశంలోని అన్ని ప్రాంతాలకు టెలిగ్రాములమీద తెలియజేయబడింది. ప్రభుత్వంగాని, ముఖ్యమంత్రి రాజగోపాలాచారిగారుగాని ఆ సమయంలో ప్రకటన చేయలేదు.

16 తేది ఉదయం యీ విషాదవార్త నగరమంతా వ్యాపించగానే, వేనవేలు తెలుగు ప్రజలు సాంబమూర్తిగారి యింటిముందు చేరగా వీధిలో ఒక చిన్న పందిరివేసి, దానిలో వారి భౌతికదేహాన్ని దర్శించేటట్లు పెట్టారట. మంత్రులు డి. సంజీవయ్య, పట్టాభిరామారావు, మాజీమంత్రి శ్రీ గోపాలరెడ్డి, కమ్యూనిస్టునాయకుడు నాగిరెడ్డి, ప్రజాపార్టీనాయకుడు తెన్నేటి విశ్వనాథం ప్రభృతులు ఉదయాననే శ్రీరాములుగారి భౌతికదేహాన్ని చూచిపోయారట.

శ్రీరాములుగారి మరణానికి సానుభూతిగా నగరంలోని ఆంధ్రులకు సంబంధించిన అంగళ్లు, వ్యాపారసంస్థలు మూసివేయబడ్డాయి. కొన్ని విద్యాసంస్థలనుకూడా మూసివేశారు. వివిధ విద్యాలయాల్లో, కళాశాలల్లో వున్న తెలుగు విద్యార్థులందరు సమ్మెచేసి, బెలగొడ్డి మైలాపూరుచేరి, బారులుతీరి నిలబడి, ఒకరొకరుగాపోయి శ్రీరాములుగారి భౌతికదేహాన్ని అంతిమదర్శనం చేసుకున్నారట. విద్యార్థులందరు "శ్రీరాములు జిందాబాద్", "ఆంధ్రరాష్ట్రం కావాలి" అనే నినాదాలు గావించుకుంటూ నగరవీధులన్నీ తిరిగారట. సాంబమూర్తిగారి యింటిముందు చేరినవారందరికి విద్యార్థులు విచారణ చిహ్నంగా నల్లరిబ్బన్లు పంచిపెట్టారట. ఎలాంటి గందరగోళం జరుగకుండా పోలీసు తగినజాగ్రత్త వహించింది.

● మిగత 4వ పేజీలో

ఇనాం సవరణబిల్లు

(7 వ పేజీ తరువాయి)

కూడా అన్యాయం. సెక్షన్ 3 (2) డి లో సామూదాయక వుపయోగంనిమిత్తం యేర్పడ్డ భూములు మినహాయించబడినప్పటికి అవి సంపూర్ణ అగ్రహారమని యెస్టేటులని చెప్పబడి వున్నవి. అయితే పోరంబోకులు సామూదాయిక భూములక్రిందికి రాజాలవని కొన్ని కోర్టులు తీర్మానించినందున రైతులు శాశ్వత జిరాయితీ హక్కులు కోల్పోయి భూములనుండి తొలగింపబడినారు. ఈ విషయాన్నికూడా గవర్నమెంటువారు సవరించవలసి వున్నది.

(7) కొన్ని అగ్రహారాలకంటె శివార్లు, ఖండ్రికలు చాలా పెద్దవైనసంగతి అయినా శివార్లు ఖండ్రికలు మొత్తం దానంగా ఇవ్వబడినప్పటికి అవి ఎస్టేట్సు కాజాలవని తీర్పులున్నవి. ఒక జమీందారీగ్రామానికి మరొక గ్రామం శివారు అనుకుందాము. ఈ రెండుగ్రామాలు జమీందారుకు చెందినంతవరకు శాశ్వత జిరాయితీ హక్కులు రైతులకు వుంటూవున్నవి. అయితే జమీందారు అసలు గ్రామాన్ని తనక్రిందనే వుంచుకొని శివారును ఒకరికి దానంగాయిస్తే అందులోని రైతులు జిరాయితీ హక్కులను కోల్పోవడమా? జమీందారు దానబుద్ధికి ఒక అగ్రహారీకుడు పుణ్యకారణంగా ఉండినందుకు ఆ శివారును నమ్ముకొని సేద్యానికి తెచ్చిన రైతుహక్కులు యిందువల్లనుగాపోయి అపకారం పొందడమా? ఏమిటీ అన్యాయం. కండలుకరిగించిన యిట్టి శివార్లకు, ఖండ్రికలకు తీరనినష్టం సంభవించుచున్నది. తరతరాలబట్టి భూములను నమ్ముకొన్న రైతుల జిరాయితీహక్కులు పోయినవి. యింకనూ పోతున్నవి. కావున శివార్లు, ఖండ్రికలుకూడా సెక్షన్ 3 (2) డి లోనికి వచ్చునని ఎస్టేట్సువని చట్టాన్ని సవరించవలసివున్నది.

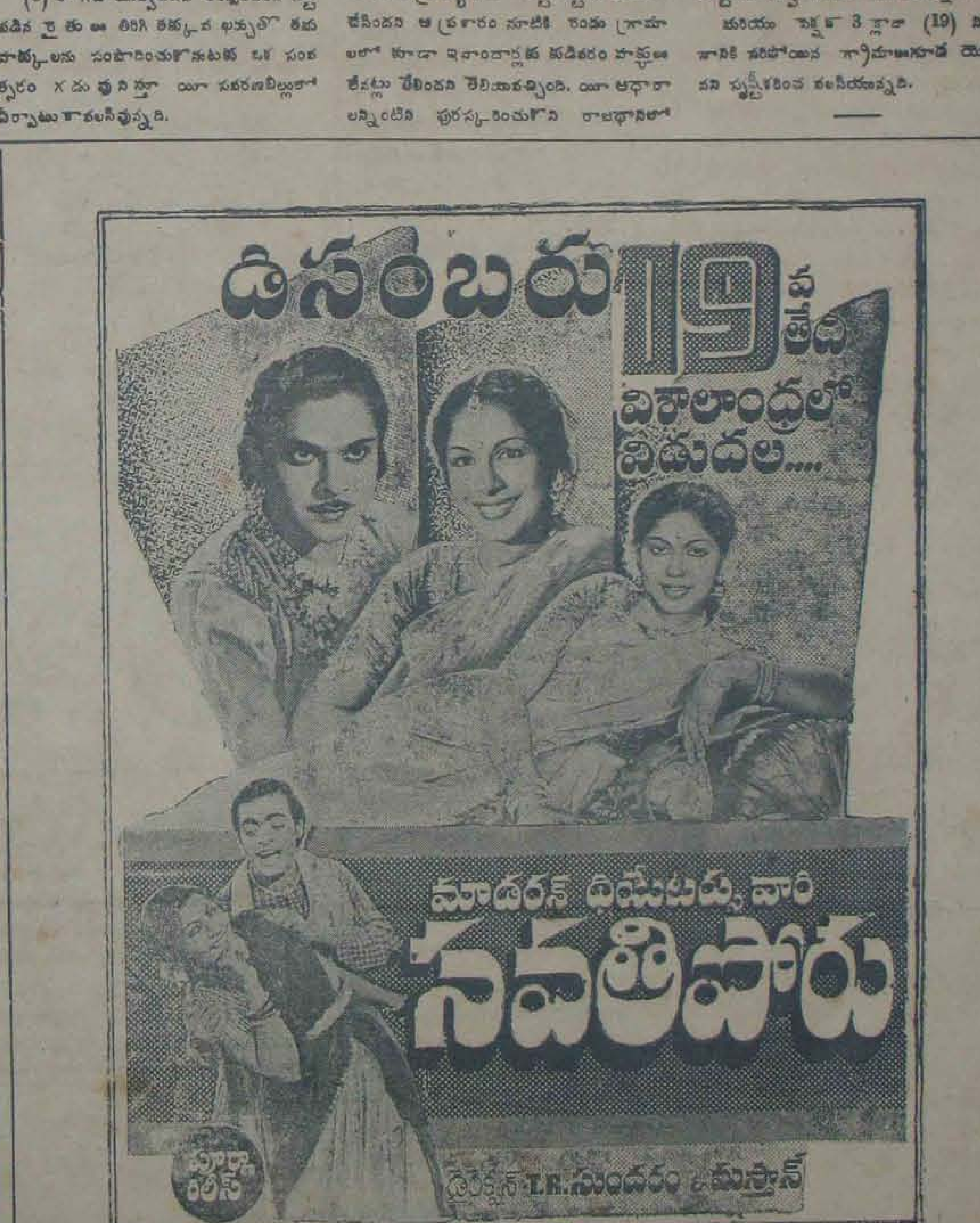
(8) లోగడ యివ్వబడిన తీర్పులవలన నష్టపడిన రైతులు తిరిగి తమ భుక్తిలో తమ హక్కులను సంపాదించుకొనుటకు ఒక సంవత్సరం గడువునిస్తూ యీ సవరణబిల్లులో ఏర్పాటుకావలసివున్నది.

(9) పెండింగులోవున్న యిట్టి వ్యవహారాలన్నిటిని స్టే చేయుటకు గవర్నమెంటువారు యేర్పాటుచేసినచో లక్షలకొలది ధనం వృధా కాకుండా కోర్టులలో యిబ్బందిపెట్టకుండా రైతులు — ఇనాందార్లు బాధపడకుండా [illegible]

(10) అన్నిటికంటే సులువైన మార్గం ఇంకొకటున్నది. జమీందారీ గ్రామాలన్నిటికీ సిద్ధమైన లెక్కలు గవర్నమెంటు వద్ద వుంటున్నందున జమీందారీ గ్రామాలు, యెస్టేట్సు అనుటకు యెటువంటి చిక్కు వచ్చియుండలేదు. గవర్నమెంటువారు నేటినుండి ఏ ఏ గ్రామాలను అగ్రహారములుగా, శివార్లుగా, ఖండ్రికలుగా పరిగణించుచున్నారో ఆ లెక్కలు సమగ్రంగా జిల్లాలవారీగాను గవర్నమెంటువారి వద్ద వున్నదని ఇటీవల తెలిసింది. మరియూ జిల్లాలమాన్యువల్సులో యీ వివరాలు దొరుకునని కూడా తెల్పింది. మరియూ మద్రాసుఎస్టేట్సుల్యాండు చట్టం 185-వ సెక్షన్ క్రింద లోగడ ఏర్పాటుకాబడిన ట్రిబ్యునల్ యిట్టి లిస్టును తయారుచేసిందని ఆ ప్రకారం నాటికి రెండు గ్రామాలలో కూడా ఇనాందార్లకు మేలువరం హక్కులు లేనట్లు తేల్చిందని తెలియవచ్చింది. యీ ఆధారాలన్నింటిని పురస్కరించుకొని రాజధానిలో వున్న అగ్రహారాల లిస్టులు తయారుచేసి అట్టి అగ్రహారాలన్ని యెస్టేట్సులని చట్టసవరణచేస్తే అగ్రహారీకుల రైతులకొందరు కార్యక్రమ సెక్షన్ 3 (2) డి వివరాలధారాలుండి సాగు సంపదవచ్చును. గవర్నమెంటువారు రైతుసంఘాలు సాలోచించి యిట్టి సమగ్రమైనసవరణబిల్లును తేగలరని ఆశిస్తున్నాము.

ఒక యినామును ఒకేదఫాగాని, రెండుదఫాలుగాని అంతకుమించిన పార్టీలకుగాని ఒకే వ్యక్తికిగాని, సామ్యుడుంటేగాని, ఒకే దానపత్రం ద్వారాగాని, అనేక దానపత్రాల ద్వారాగాని, యివ్వబడినను, మొత్తంగ్రామానికి ఒకటికి మించిన టైటిల్ డీడ్సు ఉన్నప్పటికి, యిట్టి గ్రామాన్ని ఒకే దఫా యివ్వబడినదని గవర్నమెంటు గుర్తించినా గుర్తించకపోయినా, దానపత్రానికి పూర్వం యేమైన మైనరు యినాములు వున్నప్పటికి, పోరంబోకులు మినహాయించబడినప్పటికి, కాకుంటే యితర భూమి మినహాయించబడినప్పటికి అది యెస్టేటని నిర్వచించబడవలసియున్నది.

మరియు సెక్షన్ 3 క్లాజు (19) నిర్వచనానికి సరిపోయిన గ్రామాలుకూడ యెస్టేట్లని స్పష్టీకరించవలసియున్నది.

Edited, Printed and Published by N. Sree Ramamurthy, at the Zamin Ryot Power Press, 170 Thipparajuvari St., Nellore.